

İhtiyati Haciz Kararına Ait Onayın Vali Tarafından Verilmesi Gerekir

T.C.

DANIŞTAY

9. Daire

Esas: 1997/5041

Karar: 1998/4443

Tarih: 23.11.1998

ÖZET: İhtiyati haciz kararına ait onayın vali tarafından verilmesi gerekir.

(6183 sayılı AATUHK. m. 3, 13, 64) (2709 sayılı Anayasa. m. 126) (5442 sayılı İLİK. m. 3, 4, 9)

KARAR METNİ:

Temyiz İsteminde Bulunan : ... Vergi Dairesi Müdürlüğü

Karşı Taraf: Tasfiye Halinde ... İnşaat Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.

İstemin Özeti: Tasfiye halindeki yükümlü şirketin, 1995-1996 vergilendirme dönemi hesaplarının tetkiki sonucu düzenlenen raporla, emtia alışlarına ait faturaların sahte ve muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı olduğunun tespit edilmesi üzerine önerilen 1995 yılı ağır kusur cezalı kurumlar vergisi, fon payı, 1995 yılı Aralık dönemi ağır kusur cezalı katma değer vergisi ve 1996 yılı ağır kusur cezalı kurum geçici vergisi için düzenlenerek

bildirimi yapılan ihtiyatı haciz varakasının iptali istemiyle açılan davayı; 6183 s. Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkındaki Yasanın 13. maddesinde, ihtiyatı haczin aşağıdaki hallerden herhangi birinin mevcudiyeti takdirinde hiçbir müddetle mukayyet olmaksızın alacaklı amme idaresinin mahalli en büyük memurunun kararıyla, haczin ne suretle yapılacağına dair olan hükümlerine göre derhal tatbik olunacağı hükmünün yazılı olduğu, aynı maddede ihtiyatı haczin sebeplerinin yedi bent halinde ayrı ayrı sayıldığı, vali yerine bu konuda karar verme yetkisi bulunmayan defterdar tarafından alınan ihtiyatı haciz kararına dayanılarak uygulanan ihtiyatı haciz işleminin kanuna aykırı olduğu gerekçesiyle kabul ederek ihtiyatı haciz varakasını iptal eden Gaziantep Vergi Mahkemesinin 7.7.1997 gün ve E:1997/237, K:1997/798 s. kararının, ihtiyatı haciz varakasının vali tarafından tasdikinin gerekmediği, yetkili kılınacak memur vasıtası ile de onay yapılmasının mümkün olduğu, nitekim 387 s. Tahsilat Genel Tebliğinde bu yetkinin defterdara verildiği ve bu yetkinin defterdar tarafından kullanıldığı öne sürülerek bozulması istenilmektedir.

Savunmanın Özeti: Kanuni dayanaktan yoksun temyiz isteminin reddi gerektiği savunulmuştur.

Savcı Işın Esen'in Düşüncesi: Tasfiye halindeki davacı şirket hakkında uygulanan 18.11.1996 tarih ve 7678 s. ihtiyatı haciz kararının iptali istemi ile açılan dava vergi mahkemesince 6183 s. Kanun'un 13 ncü maddesi hükmü uyarınca ihtiyatı haciz kararının mahalli en büyük memurunun kararıyla alınması gerektiği durumda bu konuda karar verme yetkisi bulunmayan defterdar tarafından alınmasının kanuna aykırı olduğu gerekçesiyle kabul edilerek ihtiyatı haciz kararının iptal edilmesine karar verilmiştir.

Vergi dairesi, temyiz dilekçesinde 6183 s. Kanun'un 64"ncü maddesinin 4108 s. Kanunla değişik 64"ncü maddesinde haciz muamelelerinin, tahsil dairelerince düzenlenen ve alacaklı amme idaresinin mahalli en büyük memuru veya tevkil edeceği memur tarafından tasdik edilen haciz varakalarına dayanılarak yapılacağını hükme bağlandığından bahisle temyiz konusu kararın bozulmasını istemektedir.

6183 s. Kanun'un 13 ncü maddesi "İhtiyatı Haciz başlığını taşımakta ve ihtiyatı haciz kararının mahalli en büyük memur tarafından alınacağını hükme bağlanmaktadır. 6183 s. Kanun'un 64 ncü maddesi ise 2.6.1995 tarih ve 22301 s. Resmi Gazetede yayınlanan 4108 s. Kanunla değiştirilmiş olup haciz muamelelerinin tahsil dairelerince düzenlenen ve alacaklı amme idaresini mahalli en büyük memuru veya tevkil edeceği memur tarafından tasdik edilen haciz varakalarına dayanılarak yapılacağını belirtmektedir.

İhtiyatı haciz kararının alınması ve haciz varakasının düzenlenmesi olaylarının birbiri ile karıştırılmaması gerekir. Haciz varakası, ihtiyatı haciz kararı alındıktan sonra yapılan bir

uygulama işlemidir. Madde hükümlerinin incelenmesinden ihtiyati haciz kararının mahalli en büyük memur tarafından alınacağı, uygulama işleminin ise tevkil edeceği memur tarafından düzenlenebileceği anlaşılmaktadır.

Olayda ihtiyati haciz kararının 6183 s. Kanun'un 13 ncü maddesi hükmüne aykırı olarak defterdar tarafından alındığı anlaşıldığından, ihtiyati haciz kararının iptal edilmesine ait temyiz konusu kararda isabetsizlik görülmemiştir.

Açıklanan sebeple temyiz isteminin reddi ile temyiz konusu kararın onanması gerekeceği düşünülmektedir.

Tetkik Hakimi A.Kemal Terlemezoğlu'nun Düşüncesi: İleri sürülen iddialar usule ve hukuka uygun vergi mahkemesi kararının bozulmasını gerektirecek nitelikte bulunmadığından temyiz isteminin reddi gerekeceği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

2577 s. Danıştay Yasasının 3619 s. Kanunla eklenen Ek 1. madde gereğince hüküm veren Danıştay Dokuzuncu ve Üçüncü Dairelerince oluşturulan müşterek kurulca işin gereği görüldü:

Temyiz edilen Gaziantep Vergi Mahkemesinin 7.7.1997 gün ve 1997/798 s. kararında 2577 s. İdari Yargılama Usulü Yasasının 49. maddesinin 1. fıkrasında sayılan bozma nedenlerinden hiçbirisinin bulunmadığı anlaşıldığından temyiz isteminin reddine, anılan mahkeme kararının onanmasına 23.11.1998 gününde oyçokluğu ile karar verildi.

KARŞI OY

X- Tasfiye halinde bulunan yükümlü şirkete 1995 yılı ağır kusur cezalı kurumlar vergisi, fon payı, Aralık 1995 dönemi için ağır kusur cezalı katma değer vergisi ve 1996 yılı için ağır kusur cezalı kurum geçici vergisi borcu için ihtiyati haciz kararı alınmış ve karara dayanılarak ihtiyati haciz varakası düzenlenmiş olup bu haciz uygulama işlemine karşı açılan davada, vergi mahkemesince, vali yerine bu konuda karar vermeye yetkili bulunmayan defterdar tarafından alınan ihtiyati haciz kararına dayanılarak uygulanan ihtiyati haciz işleminin iptal edilmesine karar verilmiştir.

Temyize konu kararın yasaya uygun olup olmadığının belirlenebilmesi, haciz uygulama işleminin dayanağını oluşturan ihtiyati haciz kararının vali veya defterdardan hangisi tarafından alınması gerektiğinin saptanmasına bağlıdır.

6183 s. Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Yasasının 13. maddesine göre ihtiyati

haciz, bu maddede yazılı hallerden birinin mevcudiyeti halinde hiçbir süreyle bağılı olmaksızın "alacaklı amme idaresinin" mahalli en büyük memurunun kararıyla uygulanabilir.

6183 s. Yasanın 3. maddesinde "Alacaklı Amme İdaresi" teriminin Devleti, il özel idareleri ve belediyeleri ifade edeceği belirtilmiştir. Bununla, bu amme idareleri bakımından alacaklı amme idaresinin mahalli en büyük memurunun kim olacağına açıklık getirilmek istenilmiştir. Başka bir anlatımla alacaklı amme idaresi il özel idaresi olduğunda mahalli en büyük memuru vali belediye olduğunda belediye Başkanı, devlet olduğunda bu konuda yetkili kamu ajanı olacaktır.

Anayasanın 126. maddesinin ikinci fıkrasına göre illerin idaresi yetki genişliği esasına dayanır. Bu esas, 5442 s. İl İdaresi Yasasının 3. maddesinde belirtildikten sonra 4. maddesinde, il genel idaresinin başı ve merciinin vali olduğu, bakanlıkların kuruluş kanunlarına göre oluşturulan taşra teşkilatının valinin emri altında bulunduğu belirtilmiştir. Yine aynı yasanın valilerin hukuki durumları, görev ve yetkilerini gösteren 9. maddesinde, valinin, ilde devletin ve hükümetin temsilcisi ve ayrı ayrı her bakanın mümessili ve bunların idari ve siyasi yürütme vasıtası olduğu, bu sıfatla valilerin ilin genel idaresinden her bakana karşı ayrı ayrı sorumluluğu bulunduğu, bakanların, bakanlıklarına alt işleri için valilere re"sen emir ve talimat verebilecekleri hüküm altına alınmıştır. Bu hukuki duruma göre valiler, bakanlıkların taşra teşkilatı bakımından mahallin en büyük mülkiye memurudur. Nitekim, 1580 s. Belediye Yasasının 7 ve 71. maddelerinde, vali ve kaymakamlar, "mahallin en büyük mülkiye memuru" olarak tanımlandığı gibi 213 s. Vergi Usul Yasasının 80 ve 81. maddelerinde yine "mahallin en büyük mülkiye memuru" olarak tanımlanmışlardır.

Anayasanın 1-13. maddesinin birinci fıkrası, bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri, yetkileri ve teşkilatının kanunla düzenleneceğini amirdir. Bu hüküm uyarınca teşkilat kanunlarında bakanlıkların görev ve yetkileri ile teşkilatı düzenlenmiştir.

178 s. Yasa Hükmünde Kararnamede, Maliye Bakanlığının görevleri arasında, devlete ilişkin mali politikaları geliştirmek, uygulamak ve devlet gelirlerini tahsil etmek de yer almıştır.

178 s. Yasa Hükmünde Kararnamenin 543 s. Yasa Hükmünde Kararname ile değişik 34. maddesinde Maliye Bakanlığının taşra teşkilatının defterdarlıklardan oluşacağı. Ek (3) s. cetvelde belirtilen bölgelerde gelirler bölge müdürlükleri de kurulabileceği açıklanmıştır.

178 s. yasa Hükmünde Kararnameye 543 s. Yasa Hükmünde kararname ile eklenen Ek:II. maddede, defterdarların, bulunduğu ilde Maliye Bakanlığının en büyük memuru ve il ve

bağlı ilçeler teşkilatının amiri olduğu, işlemlerin yasa hükümlerine göre yürütülmesi, denetlenmesi ve merkez ve taşradan sorulan soruların cevaplandırılması, yasaya aykırı hareketi görülenler hakkında takibatta bulunulması ile görevli ve sorumlu olduğu belirtilmiştir.

Bu durumda, devlete ilişkin vergi, resim ve harçların takip ve tahsili bakımından, devleti, Maliye Bakanlığı temsil ettiğinden alacaklı amme idaresi Maliye Bakanlığı olmaktadır. 543 s. Yasa Hükümünde Kararnamenin yukarda değinilen ek: II. Maddesinde belirtildiği üzere Maliye Bakanlığının il düzeyinde mahalli en büyük memuru ve il ve bağlı ilçeler teşkilatının amiri defterdar olduğundan ihtiyati haczin defterdarın kararıyla uygulanması gerekmektedir. 6183 s. Yasanın 5. Maddesindeki "Takibat alacaklı amme idaresinin mahalli dairesince yapılır" hükmü de bu görüşü doğrulamaktadır.

Dosyanın incelenmesinden 6183 s. Yasanın 13. maddesine göre ihtiyati haczin uygulanmasına ait dava konusu işlem defterdarın ihtiyati haciz kararına dayanılarak uygulanmış bulunduğundan dava konusu işlemde bu yönüyle yasaya aykırılık bulunmamaktadır.

Açıklanan sebeplerle vergi mahkemesinin haciz kararının defterdar tarafından alındığı gerekçesiyle ihtiyati haciz uygulama işleminin iptal edilmesine ait temyize konu kararının bozulması gerektiği görüşü ile çoğunluğun temyiz isteminin reddine ait karara katılmıyoruz.

KARŞI OY

XX- Uyuşmazlıkta, tasfiye halindeki davacı şirket hakkında uygulanan ihtiyati haciz kararının iptali istemiyle açılan davayı 6183 s. Yasanın 13. maddesi hükmü uyarınca ihtiyati haciz kararının alacaklı amme idaresinin mahalli en büyük memurunun kararıyla alınması gerektiği durumda bu konuda karar verme yetkisi bulunmayan defterdar tartından alınmasının kanuna aykırı olduğu gerekçesiyle kabul ederek ihtiyati haciz kararını iptal eden vergi mahkemesi kararının temyizen incelenerek bozulması istenilmektedir.

Olayın çözümü ihtiyati haciz varakasının tasdiki konusuna alacaklı amme idaresinin mahalli en büyük memurunun vali mi yoksa defterdar mı olduğunun tayin ve tespitine bağlı bulunmaktadır.

6183 s. Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Yasanın 13. maddesinde ihtiyati naçizin aşağıdaki hallerden birinin mevcudiyeti takdirinde hiçbir müddetle mukayyet olmaksızın alacaklı amme idaresinin mahalli en büyük memurunun kararıyla haczin ne

suretle yapılacağına dair olan hükümlere göre derhal tatbik olunacağı öngörülmüş olup aynı maddede ihtiyati haczin sebepleri yedi bent halinde ayrı ayrı sayılmıştır.

Aynı kanundaki terimleri açıklayan 3. maddesinin 3. fıkrasında "Alacaklı Amme İdaresi" teriminin devleti, vilayet hususi idarelerini ve belediyeleri ihtiva ettiği tasrih edilerek bu ibarenin şümulü tayin edilmiş bulunmaktadır.

Olayda, devlete ilişkin bir kamu alacağı söz konusudur. Devletin mahalli en büyük temsilcisi ise illerde vali ilçelerde kaymakamdır. Defterdarın böyle bir temsil yetkisi bulunmamaktadır. Ne var ki bu olayda Vali defterdara yetki vermiştir. Validen aldığı yetkiye dayanarak defterdarın haciz varakasını imzalamış olması yasanın amacına uygun düşmektedir.

Bu nedenle, ihtiyati haciz kararının validen aldığı yetki ile defterdar tarafından imzalanmasının kanuna aykırı olmadığından aksi yönde hüküm kuran vergi mahkemesi kararının bozulması gerektiği oyu ile çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Kaynak: DKD. Sayı 100 s : 441

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA